

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Comparatio Constantini pietatis, & flagitii persequutorum. Cap. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

EIVSDEM EV- SEBII COGNOMENTO

PAMPHILI, EPISCOPI CAE-

sariæ Palæstinæ, De vita san-

ctissimi Imperatoris Con-

stantini, Liber

tertius.

*Comparatio Constantini pietatis, & flagitii persecu-
torum. CAP. I.*

Venadmodum probitatis hostis, Dæ-
mon, graui in prosperum ecclesiæ sta-
tum exardescens inuidia, tempore
pacis & lætitiæ, seditionis procellas,
& tumultus intestinos, contra illum
excitauit: sic imperator Deo charus,
Constantinus, ea quæ ad suum specta-
bant officium minime neglexit, sed
omnia contraria his, quæ antea erant à tyrannica crude-
litate admissa, instituit, & quenque ecclesiæ hostem ini-
micumque facile deuicit. Atque vt illi, qui à vero Deo
abscesserant, homines ad deos, qui non sunt, colendos
variis necessitatis viis coegerunt: ita hic cum & re, & ver-
bo eos non deos coarguisset, ad eum, qui solus Deus est,
agnoscendum cohortatus est. Quinetiam illi, contume-
liosus & maledicis verbis Christum Dei deridere non
sunt veriti: hic in eximio passionis trophæo mire gloria-
tus est: quod licet impii maximis grauissimisque conui-
ciis afficere studerent, iste tamen salutis propugnaculum
esse, illud ipsum agnouit. Illi Christi famulos, domiciliis
& laribus orbatos, in exilium eiecere: hic eos omnes do-
mum reuocare, & propriis sedibus restituere. Illi eos ig-
Ll nominiis

EVSEBII DE VITA

nominiis appetere: hic honoratos & in omnium con-
 spectu illustres reddere. Illi piis viris vitam eripientes,
 iniquè eorum bona publicare: hic illos plurimis mune-
 ribus benignè & liberaliter excipiens, ad pristinum
 statum reducere. Illi per scripta decreta palàm con-
 tra ecclesiarum præfides diulgata, falsis calumniis, eos
 obiectare: hic contrà, viros eosdem ad gloriam effere,
 apud se ad altum dignitatis gradum tollere, & edi-
 ctis, ac legibus multo chariores efficere. Illi sacras
 ædes precibus destinatas funditus euertere, easquè è
 sublimi deiectas, solo æquare: hic tum eas, quæ super-
 rant, altius erigere, tum novas, sumptu ex ipsis regis
 thesauris suppeditato, magnificè extruendas sancire.
 Illi mandare, vt libri diuinitus inspirati, in ignem in-
 iecti, penitus delerentur: hic vt iidem ex arario re-
 gio, & ornarentur magnifice, & numero augeren-
 tur, decernere. Illi iubere ne Episcopi vsquam con-
 uentus cogere aggredierentur: hic eos ex omnibus
 gentibus ad se conuocare, intromittere in pala-
 tium, sinere in intimas eius partes penetrare, & la-
 ris sui, mensæque regalis compotes esse. Illi dæmo-
 nes monumentis & imaginibus honorare: hic eorum
 fraudem patefacere, & materiam, ex qua erant illo-
 rum simulachra constata, male & inutiliter collocatam,
 his qui ea rectius norunt vt, distribuere. Illi delubra
 dæmonibus magnifice ornare iusserunt: hic eadem
 ipsa suis quibus nitebantur fundamentis deturbare, il-
 laque maximè, quæ apud supersticiosos erant maximi
 æstimata. Illi Dei seruos fœdis addicere supplicii:
 hic eos, qui hæc patrassent, persequis pœnaque debita
 Dei ope inflicta, ad meliorem mentem traducere.
 Sanctorum Dei martyrum memoriam hic etiam co-
 lere non destitit: Illi pios viros ex ædibus regis
 exigere: hic iisdem ipsis maximè fretus, eos præter
 cæteros sibi & beneuolentiores & fideliores esse pro-
 certo persuasum habuit: Illi pecunia victi, animum
 Tantalicæ cupiditati in seruitutem dare: hic regali ma-
 gnificè omnes thesauros referans, liberali & ma-
 gnifica

gnifica largitione eosdem dispertire : Illi infinitas cædes facere , quo facultates interemptorum rapinæ & publicationi paterent : sed toto illo tempore , quo regnabat Constantinus , dum populus cuiusque nationis , & ciues paternis potius gubernati legibus , quàm necessitate adducti parebant , gladius quisque , quo iudicium sententia supplicium de maleficis sumi solet , otiosus suspensus fuit . In quas quidem res oculis coniectis , dixerit aliquis meritò nouum quendam & inusitatum mundi statum modo apparuisse , insolito quodam lucis splendore , velut post crassam caliginem , mortali hominum generi elucente : fatendumque vniuersum hoc opus ipsius Dei esse , qui imperatorem tam pium , impiorum multitudini aduersarium opposuerit.

De Constantini pietate palam crucis insigne profitentis.

CAP. II.

CVM enim tales essent hi quorum similes non aliquando visi fuerunt , & talia facinora contra ecclesiam ederent , qualia ex omni seculorum memoria non sunt audita , Deus non sine causa principem quendam admirabilem in lucem extulit : cuius opera ea , quæ nec percepta auribus , nec sub oculorum aspectum subiecta fuerint , effecit . Hic imperator virtute tam eximius , ex Dei sapientia mortali hominum generi donatus fuit , tanquam res quædam peregrina , quæ homines in admirationem traderet . Hic enim Christum Dei libero ore & sermone in omnes diulgauit : neque salutarem eam appellationem , quam obtinuerat , erubuit , sed ipsa professione gloriatus , se in luce & omnium oculis collocauit : atque interdum vultum salutari illa passionis signauit nota : nonnunquam trophæo illo victorioso plurimum se extulit.

LI 2 De